Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом

РІК III. ЛЬВІВ, 25. БЕРЕЗНЯ 1929. Ч. 6.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, І. пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол. чвертьрічно; 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Еміґрація до Арґентини.

Відносини на арґентинському ринку праці не поправилися за останнє чвертьріччя, противно з надходячою зимою значно погіршилися так, що не радиться тепер виїзджати до Арґентини а ті, що рішені тепер в часі зимової пори в Арґентині виїхати, нехай добре застановляться над тим, що роблять, аби потім на нікого не нарікали. Арґентинські бюра посередництва праці завалені є зголошеннями за працею. Пошукують за роботою ці, що вже давніще живуть в Арґентині. Сталих занять для простих робітників є дуже мало і вони часто зміняють місце праці. Найтяжче є примістити родини, які мають багато дітей, і такі родини цілком не повинні взагалі їхати до Арґентини. Також особи старші, або фізично слабші не мають вигляду остоятися в конкуренції з многими здоровими робітниками, пошукуючими за працею. А вже майже ніяких виглядів на здобуття собі заняття не мають інтеліґенти навіть, як знають вони еспанську мову.

Не поліпшилися в нічому кольонізаційні відносини. Ріжні кольонізаційні підприємства причинилися до цего, що ціни землі пішли в гору. Не радиться давати віру шумним реклямам цих підприємств, а вже дуже осторожним треба бути при евентуальних заплатах за ґрунт, про котрий знається тільки з реклямових проспектів. Ті, котрі внесли подання до уряду еміґраційного о видачу їм звільнення на безплатні пашпорти до Арґентини, повинні свій відізд відложити до місяця липня, бо в серпні можна буде вже скорше найти працю.

На німецькому ринку праці.

Після урядової статистики було в Німеччині понад півтора міліона безробітних, які користали з фонду для безробітних. Крім цего було майже 140 тисяч робітників, які користали з підмог на випадок кризи (страйки і льокавти) і около 50 тисяч безробітних, яких занято при спеціяльно на цю ціль урядженних роботах. Загалом було при кінці місяця лютого понад один міліон сімсот тисяч безробітних.

З надходячою весною внаслідок запотребування при будівельних роботах і в рільництві зменшиться безробіття, одначе знавці німецького ринку

праці обчислюють, що в 1929 році через цілий час буде пересічно около півтора міліона безробітних.

Старанням німецьких бюр посередництва праці є, щоби дати заняття безробітним в рільництві. Зваживши одначе цю обставину, що наємна плата при рільних роботах не є велика і з неї не можуть заспокоїти своїх потреб німецькі робітники, а з другої сторони гостра і довга зима припізнила полеві роботи, які в приспішеному темпі треба виконати в короткому весняному часі, порішила німецька державна рада продовжити речинці допущення заграничних сезонових робітників на місяць квітень. Число цих робітників має виносити в цьому році 100.000, а внесок на підвищення цего числа о десять тисяч не зістав принятий.

З попередних наших донесень відомо, що кілька тисяч сезонових рільних робітників мається звербувати у львівському і станиславівському воєвідствах.

Еміґрація до Канади.

На 1929 рік зістав признаний континґент рільних робітників і служниць та родин, які можуть виїхати з Польщі в континґенті без візвань, так званих афідавітів і без пермітів. Подаємо до відома наших читачів, що континґент рільних робітників вже є виповнений, та що ті, котрі вносять подання о зареєстровання їх до їзди до Канади в континґенті можуть бути закваліфіковані лише на випадок уділення додаткового континґенту для Польщі через канадійський уряд, так званого жнивного континґенту. Одначе з причини, що з воєвідств львівського, тернопільського, станиславівського, волинського і поліського вплинуло до Державних Урядів Посередництва Праці на територіях тих воєвідств, около 12 тисяч подань, які ждуть полагодження, длятого нема надії, щоби ті, котрі тепер внесуть листовно подання до урядів Посередництва Праці могли бути цего року закваліфіковані, як ті, що їдуть в континґенті до Канади.

До Канади будуть могли ще в цім році виїхати лише родини, в континґенті, для яких є ще місце в числі около 800 а крім цего ті, котрі одержать з Канади афідавіти або перміти.

З цеї причини, що шириться незрозуміння значіння афідавіту і перміту пояснюємо, що афідавітом називається візвання фармера до приїзду певної особи з краю і заява фармера, що дасть тій особі працю. Тамтого року, це є в 1928 році, на підставі афідавітів могли їхати всі особи, які такий афідавіт одержали. Цего року на підставі афідавітів можуть їхати лише ті особи, які одержали афідавіти від фармера свого найблизчого кревного в Канаді. Під найблизчими кревними розуміє канадійський закон батька, маму, брата, сестру, мужа, жінку, шваґра, який одначе мусить виповнити афідавіт разом зі сестрою того, котрий має такий афідавіт дістати. Всі інші, які мають дальших кревних або знайомих, не можуть їхати на підставі афідавітів до Канади і такі афідавіти через них одержані не мають жадного значіння.

Ті всі інші можуть їхати лише на підставі перміту. Такий перміт видає канадійський уряд. Є це зізволення канадійського уряду на приїзд певної особи з краю до Канади. Канадійський уряд видає такий дозвіл на підставі зобовязання канадійського фармера дати працю особі, яка приїде на підставі перміту. Видання перміту є залежне виключно від канадійського уряду і є видаване в міру цего, чи заходить потреба спровадження більшої скількости робітників, чи ні.

Так в справі перміту, як і афідавіту Товариство наше може бути помічним, коли одержить імя і назвиско, рік уродження і місце замешкання того, котрий хоче старатися о афідавіт або перміт і імя і назвиско та докладну адресу свого найблизчого кревного, зглядно знайомого в Канаді. Одержавши ті дані, Товариство відноситься до кревного зглядно знайомого і до Товариства переселенців в Вінніпеґу, щоби він спільно з Товариством Опіки над Переселенцями в Вінніпеґу занявся виробленням афідавіту зглядно перміту, та щоби покрив кошти звязані з виробленням тих паперів. В тім випадку мусить Товариство одержати почтою крім листа з вище згаданими адресами і інформаціями переказом грошевим 7 зол. на покриття коштів переписки з Канадою і з тим, що старається про вище згадані папери.

Еміґрація до Франції.

Запотребування робітників на виїзд до Франції в місяці *квітні ц. р.* буде подане в слідуючому числі „Українського Еміґранта“ з означенням поодиноких Державних Урядів Посередництва Праці і скількости робітників.

Тепер подаємо тільки це, що транспорти з Мисловиць будуть відходити в днях 9, 16, 19, 23, 26 і 30 квітня ц. р.

При листових запитах відносно виїзду до Франції треба обовязково долучувати почтову марку за 75 сотиків.

Справа Еміґраційного Дому.

В попередньому числі „Українського Еміґранта“ донесли ми, що справа Еміґраційного Дому у Львові вже вирішена.

Сьогодні можемо повідомити загал еміґрантів, що Еміґраційний Дім у Львові вже істнує. Державний скарб закупив на ту ціль чотироповерховий дім на розі вул. Листопада і Вишневецьких, в якому найде приміщення готель для еміґрантів разом з харчівнею, кімнати для дітей, інформаційні бюра, бюра Експозитури Еміґраційного Уряду і т. і.

Положення дому відповідне. Находиться він недалеко залізничого двірця, при двох трамваєвих шляхах, недалеко бюр корабельних товариств, так що еміґрант по приїзді до Львова не буде потребував довго крутитися, як досі, по вулицях міста, а в

Еміґраційному Домі зможе полагодити всі формальности звязані з виїздом та найде там нічліг та повну опіку.

Куплений дім ще не викінчений. Находиться він щойно під дахом. Але зараз з весною приступить уряд до його викінчування, щоби в найкоротшому часі віддати його до вжитку.

Справі набуття будівлі під Еміґраційний Дім у Львові, було присвячене окреме засідання Міжсоюзної Ради Товариств Опіки над Еміґрантами в дні 21 березня. По відповідних рефератах управителя Експозитури Еміґраційного Уряду д-ра В. Вишинського, д-ра Шенфельда і по дискусії учасників, Міжсоюзна Рада сконстатувала великий успіх в ділянці опіки над еміґрантами, яким буде Еміґраційний Дім у Львові.

Другої днини удалася окрема делеґація до львівського воєводи, в якого руках спочиває ціла акція будови дому, щоби на його руки зложити подяку та обміркувати дальші детайлі.

Без сумніву успіх Міжсоюзної Ради великий. Бажаним є, щоби вона й надалі з тою самою, що досі енерґією, продовжувала своє діло і щоби ще в тому році еміґранти найшли приміщення і захист в часі свого побуту у Львові. Це буде для них найкращим доказом, що їх доля не байдужа, як урядовим так і суспільним чинникам.

Звільнення від стемплевих оплат.

Міністерство військових справ і міністерство скарбу зарядило, що подання еміґрантів до військових властей о позволення на виїзд за границю є вільні від стемплевих оплат. Вільні від стемплів є також подання і посвідки військових властей для осіб, які виїзджають до Зєдинених Держав Америки. Звільнення від стемплевих оплат відноситься до всіх випадків виїзду за границю без огляду на ціль їх виїзду. Міністерство військових справ поручило підвладним властям поборовим (П. К. У.) стисло триматися цього зарядження.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ.

ОБМЕЖЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ.

Одним з перших актів урядування нового президента Гувера було підписання закону про зменшення іміґраційної квоти від 1 липня 1929. Після несправджених досі відомостей квота з Польщі на 1929-30 рік була би зменшена на кількасот осіб. Старий іміґраційний закон обовязує до 30 червня 1929 року і в цьому році має видати американський консулят 5.982 віз в квоті. Зазначити випадає, що в останньому часі консулят у Варшаві видає карти вступу на місяць квітень жінкам і дітям до 21 літ не-громадян, які мали реєстраційні нумери около 2100—2200.

В. АВРАМЕНКО В НЮ ЙОРКУ.

Артист-балетмайстер Василь Авраменко приїхав недавно до Ню Йорку й за короткий час в українських товариствах в Ню Йорку й околицях: Елізабет, Картерет, Перт-Амбой, Н. Дж., дав ряд відчитів про відродження українського національного танку і вже там відкриті школи, де провадиться систематичне навчання наших прекрасних українських танків, що завойовують собі світову славу.

Дальший ряд відчитів дасть В. Авраменко, а рівночасно орґанізує школи танку в слідуючих місцевостях: у Джерзи Сити, Н. Дж. 25 січня; в Нюарку Н. Дж. 28 січня і в Пассейку, Н. Дж. 3 лютого ц. р. Після цього артист Авраменко приїде з відчитами про український танок до Філядельфії й розпічне там свою мистецьку працю.

ПРО ЗАНЯТТЯ СТУДЕНТІВ-ЧУЖИНЦІВ.

В Зєдинених Державах Америки вимагається від студента чужинця, щоби він весь день був занятий наукою і тільки відвідував лекції того університету, чи колеґії, на які його принято і де він записався. Дозволено студентам чужинцям працювати вечорами о стільки, щоби це не перешкаджувало в його науці. У вакаційний час теж вільно іти на заробітки, але студент мусить брати повний приписаний курс наук і не оставатись по заду в науці.

Всі наукові установи, які приймають до себе студентів чужинців, обовязані є повідомляти Іміґраційне Бюро про науку і відвідування лекцій цими студентами. Цри рази до року мають писати університети такі звіти до іміґраційних властей і коли з цих звітів покажеться, що студент чужинець не сповняє вимогів закону, то його можуть вислати із Зєдинених Держав.

ПАМЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ.

У второк, дня 3. січня, ц. р. міська комісія для пляну міста Дітройт, Миш., ухвалила приняти предложення комітету поставлення памятника Тараса Шевченка в місті і визначила на цей памятник місце в міському парку Белл Аєл на полудневій стороні Сентрел Евеню, а на захід від памятника ґенерала Вилліямса.

Парк цей чи не найкращий в Америці, лежить на острові поміж Канадою і Америкою і обіймає кілька тисяч акрів. Це місце прогульок і віддиху для мешканців нашого міста і одно з „бюті спатс" (місць краси) Америки. Усі чужинці і сторонні люди, що відвідують Дітройт, їздять звиджувати цей парк, в якому крім акваріюм, є атлетичні і спортові площі, веслярські, яхтові клюби, купелеві пляжі і касина а в літі грають там два рази денно пополудні і вечером дві орхестри. Одна симфонічна, а друга на дутих інструментах. Украшує парк кілька памятників майже самих американців. З чужинців поставили памятники своїм лише німці поетові Шіллерові й італійці поетові Данте.

Шевченко буде третій з чужинців і його па-

мятник стане побіч Шіллера. Гадку про поставлення Шевченкові памятника подала Сальомея Крушельницька підчас побуту в Америці. Комітет, який уладжував її концерт, мав за задачу з чистого доходу з її концерту, поставити цей памятник. Передвступні праці до осягнення цього поробив адвокат Йосиф Чарновський, голова комітету вечерниць, на яких виступала Сальомея Крушельницька.

По кількох місяцях заходів його праця увінчалася успіхом як вже вище сказано. Тепер вже українці в Дітройт ведуть дальше працю і то в найживішому темпі, щоби зібрати решту гроший, потрібних на гідне репрезентовання нашого Кобзаря перед чужинцями. Памятник має стати на марморній підставі, чотирнайцять через девять стіп, а сама постать Шевченка має бути девять стіп висока, тих самих розмірів, що памятник Шіллера.

КАНАДА.

НЕЩАСНА ПРИГОДА УКРАЇНСЬКИХ ФАРМЕРІВ

Ранком, дня 13. грудня трапилося страшне нещастя дві милі від місцевости Ворспайт, Алберта, Канада, перша стація на захід від Смовкі Лейк. Авто, в якому їхало чотири особи, зударилось із залізничим поїздом, на перехрестю дороги. Троє людей втратило життя.

Василь Колетилюк, 30 літ, і 16-літня Марія Ватаманюк, були вбиті на місці. Микола Цимбалюк, помер в короткому часі по катастрофі в шпиталі в Радвей Сентер. Якова Ватаманюка батька дівчини перевезено в дуже грізному стані до того самого шпиталю, але як вказує лікарське звідомлення, його вдасться вдержати при життю.

Жертви катастрофи походять з околиці Смовкі Лейку. З якою страшною силою наступило зударення можна собі представити, що автомобіль вилетів аж через льокомотиву, на „тендер“ з вутлям і скотився опісля до рова. Василя Колетилюка найдено 18 стіп від Миколи Цимбалюка, в рові, а тіло дівчини витягнено зпід шестого ваґону поїзду. Воно було пошматоване до непізнання. Поїзд їхав на захід, а нещасливий автомобіль прямував на північ. На переїзді, де дорога частинно заслонена корчами, побачив паляч автомобіль яких 200 ярдів від льокомотиви. Він крикнув до інжиніра, який теж негайно пустив пару, щоби стримати поїзд, але час був за короткий. Навіть автомобіль не міг здержатись на свист льокомотиви і наступило зударення.

Дівчину порубали колеса до непізнання; відірвали руки, ноги і зовсім розторощили її тіло.

ЗБІЖЕВА ВИСТАВА.

На протязі двох тижнів в серпні 1932 р. відбудеться в Ріджайні, Саск. найбільша світова вистава збіжжа. На виставу будуть запрошені делеґати всіх країв світу, що продукують збіжжа. Назначено 90.000 долярів нагороди за найкращу пшеницю, 30.000 долярів за овес, та другі нагороди за інші роди збіжжа.

ПШЕНИЧНИЙ ПУЛЬ.

Канадійський пшеничний пуль має тепер 142.000 членів фармерів в трьох західних провінціях: Манітобі, Саскачевані і Альберті. В 1927/28 році через пуль продано збіжжа за більше як 323 мілiонів долярів. Пуль перепустив через свої елеватори понад 215 міліонів бушлів пшениці і багато твердого зерна. Пуль істнує всього 4 роки, а вже контролює більшу часть канадійського збіжжа.

АРҐЕНТИНА.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ.

Чотири українські робітничі товариства, а саме: Товариство „Самообразування“, Товариство ім. Шевченка, Товариство ім. Франка і Товариство „Поступ“ утворили Союз Українських Робітничих Орґанізацій в Арґентині.

Союз рішив видавати свій орґан, якого перше число вже появилося. Орґан називається „Пролетар“.

Маємо отже тепер вже два українські часописи, а саме „Українське Слово“ і „Пролетар“.

БРАЗИЛІЯ.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ В ЕСПІРІТО САНТО.

Як читаємо в пресі, польський уряд дав польському кольонізаційному товариству дозвіл на поселення з весною цього року в штейті Еспіріто Санто, в Бразилії певної скількости рільничих родин. Терени призначені на кольонізацію обіймають 50 тисяч гектарів переважно лісистої землі і находяться на уровені від 100 до 500 метрів понад уровень моря.

ДОЩІ.

З початком березня упали в Бразилії великі дощі. Дощові води були так нагальні, що позносили багато домів і ушкодили телеґрафічні та телефонічні получення. Крім цього вода сполокала залізничий шлях між Ріо де Жанейро і Терезополіс на просторі багатьох миль.

Зголошення запотребування робітників.

Бюлетень Еміґраційного Уряду подає, що цеї весни зголосили запотребування:

БЕЛЬҐІЯ на робітників до копалень вугля;

ДАНІЯ на 500 рільних робітниць;

КАНАДА додатково на 250 служниць і 700 рільних родин на поселення на фармах. На самітних рільних робітників Канада досі не зголосила додаткового запотребування.

За виїмком Канади ці зголошені запотребування покрито в західних воєвідствах Польщі.

Зі збіжевого ринку.

В останніх тижнях не було на світовому збіжевому ринку великих хитань ні в цінах, ні оборотах. Тяжка і довга зима в Европі і північній Америці не мала досі майже ніякого впливу на звишку цін, головно внаслідок добрих жнив в Арґентині і Австралії. На експорт з Арґентини призначено є пять до пять і пів міліона тон збіжжа. Жнива і молотьба в Арґентині доконуються при помочі модерних рільничих машин, що заощаджує видатки на заробітні платні і прискорює роботу. З причини недостачі в Арґентині достаточної скількости елеваторів (маґазинів) вимолочене збіжжа мусить йти негайно на світові ринки. Ця обставина, а також бажання арґентинських експортерів збіжжа, щоби продати своє збіжжа заки зійдуть леди з ріки св. Лаврентія і через це отвориться дорога для канадійського збіжжа, спричинили, що на світовому ринку подажа відповідала попитові і ціни на збіжжа були устійчиві.

В Зєдинених Державах впали навіть дещо ціни збіжжа, що пояснюється цим, що після урядових звідомлень зима не заподіяла таких шкід, як можна було сподіватися, а до цего новий президент Гувер досі не сповнив приобіцянки наложення великого цла на заграничне збіжжа.

На загал тенденція на збіжевому ринку є непевна. Невияснені є шкоди заподіяні зимою і весняними виливами рік. Припізнені є весняні роботи в полі і непевність, як випадуть жнива, непокоїти буде світовий ринок через цілу весну і літо.

В Польщі в останніх тижнях слідно звишку цін на збіжжа й муку. Уряд рішився випустити на ринок частину пороблених в осени збіжевих резерв і через заведення низькопроцентового перемелу і максимальних цін на муку і печиво старається запобігти зростові доріжні хліба й муки.

В Союзі Радянських Республик заведено по більших містах хлібові карточки. Для поширення поверхні засівів, радянський уряд поробив значні закупна заграничного збіжжа під засів, одначе це причинилося до звишки цін збіжжа на світовому ринку, який є вповні опанований через арґентинське, австралійське, канадійське і американське збіжжа.

Переселенння в С. С. Р. Р.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ НА ДАЛЕКИЙ СХІД.

В останніх трьох роках переселилося на Далекий Схід около 232.000 осіб, в чому не всі були кольоністами. Після досвіду з попередніх літ можна числити, що яких 14 до 15 відсотків переселенців верне з поворотом до старих осель. На підмогу переселенцям на Далекий Схід видав досі уряд около 12,000.000 карбованців, а крім цього помагається кольоністам з місцевих фондів, які не є дуже великі. Головну перешкоду в більшому розвою переселення на Схід є недостача у переселенців господарських знарядів і худоби. Як пригожі під збіжеву продукцію терени обчислюються на Далекому Сході около 15 міліонів гектарів землі.

Переселення над Дніпром.

Над дніпровими порогами на Радянській Україні будується одну з найбільших на світі електричних стацій т. зв. Дніпрельстан. В цій цілі ставиться через Дніпро греблю, а як її викінчиться, то дніпрова вода залле низькі береги не тільки в районі Дніпрельстану, але також в кількох округах Дніпропетрівщини. Населення з цих районів переселюється в інші околиці. Досі готових до переселення є вже 1.066 селянських дворів, вартість яких оцінено на 961.400 карбованців. На місце цих селянських осель повстане велике озеро, води якого будуть мотором для електричних машин.

Переселення Жидів.

Між радянським урядом і американським товариством для жидівської кольонізації в Росії зроблена є умова в справі поселення жидів на ріллі. На цю ціль одержує жидівський кольонізаційний комітет в Росії два міліони долярів, а крім цього збирається фонди в Америці на охорону здоровля, професійного вишколення і кредиту для жидівських переселенців. На загал положення жидівських кольоністів в Росії є не зле, а дуже мале їх число повертає до міст.

Міґрація в Польщі в 1928 р.

До Польщі повернуло в 1928 р. загалом 119.080 еміґрантів, з чого 112.921 припадає на краї Европи, а 6.159 на позаевропейські краї. Після обчислень Еміґраційного Уряду повернуло з Німеччини 87.224 осіб, з Франції 10.058, з Данії 151, Бельґії 137, зі Зєдинених Держав Америки 1.565, з Арґентини 1206, з Канади 1000, з Палестини 754 осіб.

Еміґрувало в 1928 р. 186.630 осіб, так що надвишка еміґрації над реєміґрацією виносила в цьому році 67.530 осіб і це переважно цих осіб, що виїхали до позаевропейських країв.

Нова Україна.

Навіть у пісні співається, що Україна, це країна молоком і медом пливуча, що це найбагатша країна в Европі. Від світанку історії людини на степи України тягнули цілі племена, що або на постійне тут осідали, або тягнули далі шукати пригод і здобичі. Безпощадно тратували українську землю Печеніги, Половці, Татари, загалом всі племена Сходу Европи й Азії, яких приманювали до себе природні багатства України. І в пізніщих часах Україна була обєктом пожадливости сусідів, які дивилися на цей край, як на шпіхлір.

Та чи справді Україна таким шпіхлірем?

Без сумніву це багата країна, в першій мірі під хліборобським оглядом. Український чорнозем прекрасно надається під культуру ріжних збіж та городовини. Українське збіжжа за нормальних торговельних взаємин завжди стояло на першому місце експорту до Европи. В часі світової війни довгі місяці Україна була великим докормлюючим табором, куди висилано зголоднілі німецькі і австрійські полки, з другої сторони український хліб мав спасти Німеччину і Австрію від революції та капітуляції на фронті.

Але це багатство країни ішло в парі і з перенаселенням. Число сільського населення росло з року на рік, зростав зайвий людський матеріял, який мусів з конечности оглядатися за новими станками праці. Частина цього зайвого для села балясту плила до міст, частина до фабричного промислу, головно до донецького басейну, а велика скількість поза межі етнографічної України. Впродовж десятків років українські переселенці масово кольонізували Саратівщину і Самарщину над Волгою, Туркестан, Сибір і Далекий Схід. Найбільш масовий характер прибрала українська іміграція на Далекому Сході, де так званий Зелений Клин опинився всеціло в посіданні українських переселенців.

Велика революція на часок перервала еміґраційний гін. Причиною цього було захоплення селянами землі, яка до революції була власністю або поміщиків, або держави.

Про це переконує нас наглядно статистика.

Землі на Україні начислюється коло 34 міліони десятин. До революції селяне мали 19.400.000 десятин, або 57 відсотків, а 14.560.000 десятин, або 43 відсотків належало до поміщиків, держави й релігійного фонду.

В часі революції селяне одержали 13.370.000 десятин а при державі остало не цілих два міліони.

Сьогодні земля на Україні розподілена так: селянство має 32.770.000 десятин, або 96 відсотків всієї землі пригідної до сільсько-господарського користування (без лісів) а держава 1.190.000 десятин.

Як бачимо з цих чисел, стан земельного посідання селянства на Україні зріс майже у двоє. Але цей процес лише припинив еміґрацію. Зовсім її викорінити не зміг. Справа переселення зайвого хліборобського населення поза межі України стає сьогодні знову актуальною і тій справі уряд присвячує багато уваги.

Переселення на Україні, як загалом у всіх республіках радянського союзу, відбувається під контролею держави. Тілом, що цими справами завідує є переселенський комітет при Центральних Виконавчих Комітетах кожної республіки, а над ними всесоюзний переселенський комітет в Москві. Ці комітети вирішують куди можна переселятися, в якій скількости, вони обозначують землі до поселення і дають ріжні полекші при транспорті. За землю переселенець нічого не платить. Самовільно переселятися не вільно.

Під сучасну хвилину незвичайно пекуча справа виселення з України кількох міліонів населення. Справі цій було присвячене засідання президії виконавчого комітету України, в якому взяв також участь представник всесоюзного переселенського комітету Попов. В докладі, який він виголосив на тому засіданні, заявив, що з 2 міліярдів гектарів усієї площі радянського союзу, тільки 20 відсотків заселено і по господарськи використано. Найблизчими роками для заселення можна буде приділити близько 140 міліонів гектарів землі з того на Далекому Сході 13 і пів міліона гектарів, в Сибірі 90 міліонів, Казакстані 33 міліони і 4 міліони гектарів в інших районах союзу.

В цілому радянському союзі, після докладу Попова, є понад 23 міліони зайвого населення. На поодинокі республіки припадає: **Україну 7.2 міліони осіб,** Росію 14 до 15 міліонів, Білорусь близько 2 міліони. Перенаселення найгостріше виступає на Україні.

Найбільш приятливі умовини для переселення є на Далекому Сході. Далекий Схід, посідаючи 249 міліонів гектарів землі, має лише 2 міліони населення. За останні роки значно зросла еміґрація на Далекий Схід з Китаю, Кореї та Японії. Тепер еміґранти з тих країв становлять 16 відсотків всього населення краю. Під сучасну пору одначе в пляні радянського союзу є в першій мірі допускати на Далекий Схід переселенців з европейських республік союзу і протягом пяти років поселити там коло міліона осіб.

Сибір також має великі простори вільної землі, але там заходять великі труднощі наслідком недостачі залізниць. Протягом 5 років намічено переселити на Сибір 800.000 осіб.

В Казакстані призначено для поселення 30 міліонів гектарів землі. Крім цього виділено окремі райони для поселення на Уралі, Надволжі, Мурмані, Якутії, Кримі, Азербайджані та Вірменії.

Минулого року переселено вже 205.000 осіб. В тому році плянується переселити 314.000 осіб, в тому 40 відсотків припаде на Україну, 45 відсотків Росії і 15 відсотків Білорусі. Протягом найблизчих років намічено переселити до 2 міліонів осіб, з того 800.000 з України. На розвязання переселенського питання протягом 5 років буде витрачено в цілому союзі 400 міліонів карбованців.

Іменем українського переселенського комітету промовляв Качинський. Він заявив, що торік поза межі України виселено лише 6.500 господарств, або коло 35.000 осіб. Цього року плянується переселити 23.000 господарств з близько 120.000 особами. Переселенців з України береться головно з прикордонної смуги а в другу чергу з решти Правобережжа. Загалом Правобережжа дає 66 від-

сотків континґенту. Промовець домагався збільшення континґенту та матеріяльної допомоги переселенцям в часі ліквідації їхнього майна, бо український переселенський фонд вичерпаний.

Дуже цікава була дальша дискусія. Член президії Скрипник підніс справу денаціоналізації українських переселенців на нових просторах, наслідком незадоволювання культурно-національних потреб цих переселенців. Петровський натомість видвигнув домагання переселення компактними національними групами та висилання делеґацій українських селян, щоби вони могли бачити території вибрані під поселення та пізнати тамошні відносини життя та праці.

Під кінець наради вибрано окрему комісію і тій припоручено виготовити плян переселення з України.

Справа переселення з України відбилася голосним відгомоном в українській пресі. Преса одобрює становище українського уряду і його вимоги від всесоюзного комітету та висказує сподівання, що переселення з України не принесе шкоди українському станові посідання.

В „Українських Вістях“ читаємо, наприклад, таке характеристичне місце:

„На Сході мусить повстати справжня Нова Україна, в національно-культурному й державному звязку з Україною в Европі. Наше населення не повинно так дуситися у перенаселеній батьківщині, як дуситься, наприклад, в теперішній Італії, або Німеччині надмір італійського і німецького населення — та творить превелику небезпеку для мира Европи й світу“.

Голоси українських представників на переселенській нараді, як і голоси преси, вказують на це, що Україна домагається своїх кольоній, звязаних з метрополією. Найкраще на це надається Казакстан, який найблизчий території України і Далекий Схід, де українського населення не мало.

Попит на американські візи.

Багато більше людей хотіло би виїхати до Зєдинених Держав Америки, ніж допускає тамошній іміґраційний закон. На основі консулярних звітів з кінця минулого року вашинґтонський іміґраційний департамент оголосив цифри, з яких виходить, що нема краю, де попит за американськими візами не перевисшав би призначеної законом квоти. В деяких консулятах подання о візи лежать ще від 1924 року, та ще досі не прийшла на них черга.

Не в кожному краю однаково велика є ріжниця між „званими“ і „вибраними“. Не для всіх квота однаково мала чи велика і не всюди стількиж охочих їхати до Америки. Наприклад, річна квота для Франції 3.954 душ, а подань о візи з цього краю зареєстровано в американських консулятах 4.575 — ріжниця не дуже велика, так, що можна допускати, що всі, які досі зареєструвалися, дістануть візи як не в цьому році, то в слідуючому. Квота для іміґрантів з Німеччини 51.227, а зареєстровано подань 58.790, теж покищо не багато більше. Але вже в Анґлії становище майбутніх еміґрантів гірше — зареєструвалося в американських консулятах 115.201 осіб, а квота допускає тільки 34.007 на рік. Ще більше охочих виїхати в краях середущої і полудневої Европи, для яких квоти дуже малі. Наприклад, чехо-словацька квота допускає 3.073 іміґрантів, а подань о візи лежало при кінці минулого року 29.526, польська квота — 5.982, а в американському консуляті в Варшаві зареєстровано 31.731 подань; румунська квота 703, а подань 14.200. Для Росії квота 2.248, а подалося о американські візи 73.809 осіб.

Навіть число тих, що мають так зване першенство в квоті (жінки й діти до 21 літ іміґрантів пробуваючих в Америці) здебільша перевисшає цілу квоту.

Число подань о візи не є рівнозначне з числом цих, що хотіли би виїхати до Америки. Багато консулів не приймає нових подань, доки не вичерпаються ці, що вже зареєстровані. Після обчислень американських консулів в Італії зголосилося би негайно яких 300.000 охочих до виїзду, з Росії, Польщі і Чехословаччини по 250.000, з Туреччини 200 тис. — взагалі з усіх країв Европи і Близького Сходу — около двох мільйонів осіб. Навіть в цих краях, де економічні відносини менше більше нормальні, попит на американські візи є великий. В Німеччині рахують число охочих виїхати на 78.000, в Норвеґії 73.000 в Австрії 30.000.

Еміґраційні опікуни жінок.

Експозитура Еміґраційного Уряду у Львові комунікує:

„При розгляданні подань в справі посвідок на еміґраційні пашпорти до Південної Америки — заважила Експозитура, що масово виробляються судові декрети опікунства, при чому ролю опікунів поручається цим особам, що навіть не є споріднені з тими, які роблять старання в справі пашпортових посвідок.

Експозитура Еміґраційного Уряду, беручи під увагу, що цього роду опіка над самотними жінками, не може бути поважно трактована, *усі такі подання з такими документами опікунства полагоджує відмовно*“.

На цю справу повинні звернути увагу усі жінки, що вибираються до Південної Америки, щоби не паражуватися на даремні кошти.

Жінка в Арґентині.

Арґентина є країною мущин. В каварнях, кінах, у театрі й загально всюди на десять мущин стрічається ледви одну жінку. На вид нема ніякого звязку між мущинами та жінками. Арґентинська жінка не рухається з дому ні на крок без жіночої опіки, хоч би навіть ішла на якунебудь забаву. Не-

можливо є просто, щоби наречений з нареченою могли разом іти на якусь забаву або на прохід. Таксамо не побачите, щоби арґентинська жінка закурила папіроску на публичному місці, щоби всіла до авта в товаристві приятеля, чи знайомого. В Арґентині жінка, котра би пішла сама до мешкання мущини, є згори осуджена й усі вже відповідно до неї відносяться.

Кожна жінка наражена тут на безчисленні прикрости й неприємности. Всюди: на вулиці, в трамваю, в підземній залізниці, в парку. Жінку там напастують. Арґентинець не числиться з словами, а відомо-ж, що еспанська мова є переповнена вуличними означеннями, як мало котра. Арґентинець зовсім не розуміє чемности. Ніхто й на думці не має, що жінці належиться хоч би в найменшій мірі якась пошана. Ніхто не зробить їй місця в ваґоні, хоч би вона навіть мліла з умучення...

Це все, що було сказане, відноситься до т. зв. вищих верств — можна собі отже уявити, як мається справа з робітницями, бюралістками й іншими працюючими жіночими силами. Коли дівчина має за шефа арґентинця, мусить з гори бути на все приготована.

У відношенні до жінок в Арґентині панують просто страшні відносини. Дійшло до цього, що в підземній залізниці завели осібні ваґони для жінок і дітей. Таксамо в каварнях, цукорнях і ресторанах. До жіночих саль мущині можна ввійти тільки в жіночому товаристві.

Арґентинець є вродженим многоженником. Звичайно, дуже молодо жениться, 22—25 літ, а по трох роках не дивиться на свою жінку й бігає за дівчатами.

Парцеляції в 1930 році.

Найбільше, бо аж 20.000 гектарів має розпарцелювати луцьке (волинське) воєвідство. З цеї суми більше як половина вже розпарцельована, так, що лишається ще лише 7.222 гектарів (десятин).

З черги слідує тернопільське воєвідство з 9 тисячами гектарів, призначених на парцеляцію. З цеї кількости 5.258 гектарів уже розпарцельовані, так, що остало лише 3.742 гектари.

Львівське воєвідство має розпарцелювати 7 тисяч гектарів. 2.731 гектарів уже розпарцельовано — лишається ще 4.269.

Найменше буде розпарцельовано в станиславівськім воєвідстві, бо лише 6 тисяч, з чого 2.563 гектари вже розпарцельовано й лишається лише решта 3.437 гектарів.

В берестейськім окрузі призначено на парцеляцію 11 тисяч гектарів, але з них 8.372 гектари вже продано.

Коли через 1929 рік не розпарцелюється добровільно призначеної кількости землі, тоді на початку 1930 року буде точно визначено, хто мусітиме розпарцелювати.

До цеї пори за 10 років польської влади у львівськім воєвідстві розпарцельовано 18 тисяч гектарів, у тернопільськім 80 тисяч, а в станиславівськім 17 тисяч.

ХРОНІКА.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ. В „Ділі“ поміщена була стаття проф. краківського університету д-ра Кубійовича п. н.: „Українці в Азії в світлі найновішої статистики“.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК. У 5 числі „У. Е.“, в статті „Жалі еміґрантів“, є поданий опис враження з подорожі на пароплаві „Зеляндія“, на якім погано трактують еміґрантів. Подано притім, що „Зеляндія“ належить до Голяндсько-Американського Товариства. Зазначуємо, що цей пароплав не належить до вище згаданого товариства, лише до товариства Голяндського Льойду. — В 4 ч. „У. Е.“ при поданні кваліфікування еміґрантів до Канади пропущено Скандинавсько-Американську Лінію, яка також перевозить пасажирів своїми кораблями до Канади.

ПРОГІБІЦІЯ І СМЕРТЬ ВІД АЛЬКОГОЛЮ. В Зединених Державах, як відомо, не вільно продавати алькоголю. Але недозволена продажа цвите і шляхом контрабанди довозять не лише правдивий алькоголь, але й ріжні шкідливі суроґати. В місцевости Пеорії, Ілл. на протязі кількох днів померло кільканайцять осіб наслідком затроєння алькоголем. Кілька осіб осліпло, а кілька лежить хорими. Поліція шукає за контрабандистами, але нікого не піймала.

РОЗШУКИ. Дорош Іван з Голого Равського виїхав 15 серпня 1928 року до Канади і до сьогодня немає вісти про нього. Занепокоєна рідня просить кожного, що знає щонебудь про судьбу цего еміґранта, донести про це до Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові. Це прохання просимо надрукувати в українських часописах в Канаді.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.